

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКИ

СКОРОТЕЧА.

(Соискег.)

ПЕШТА.

Неделя

13. Фебруаріа. 1844.

Год. III.

ПОЗДРАВЪ

Скоротечи и Извавателю.

Недай просвещеня

Да намъ с' утння Луча,

Надимногъ небой с' труда,

Когъ напрегнута

Распнуће се челюсть. Знай

Нѣжній цветакъ сугубныиъ.

Да с' подраное зноемъ,

Док' му с' стабло танкииъ

Пита сокомъ; и сунашца

После бесне бурѣ не

Доспе зрачакъ, и снаожие

Утемелъ коренъ.

Гордымъ се онъ равна

Растомъ, и халовитомъ

Бори Нептуномъ,

Одпоръ снаожный дае.

На Елісейскимъ поляма

Чупаћемо цвеће, найлепши

Боя изилешћемо Венацъ

Вам' накитити главу.

у Футогу 28, Декем. 1843.

Димитриј Јованович.

НЪГДАШНИЙ ДИПЛОМАТИЧЕСКИЙ
СЛОГЪ ТУРАКА

Године 1663. послao је гордонадутый Махомедъ, Турскій Царь, Леополду I. Цесару слѣдуюћегъ содержанія писмо:

„По милости великогъ Бога на небу, Моломахомедъ, Богъ на землии славный и велеможный Царь отъ Бабілона и Іудеи, отъ востока до запада, Краль свію Земальски Краљева, великий Краль отъ све Арабіе и Маурітаніе, рођеный славодобитный Краль отъ Іерусаліма, юнакъ и властникъ отъ гроба распетога Іисуса Христі, поручуемо крѣпко теби Цесару Нѣмачкому, као и теби Кралю Польскомъ и свимъ вашимъ юнакомъ, као и Римскому Папи, Кардиналима, Епіскопима и свимъ твоимъ приверженикомъ, да смо науими ударити и навалити на твою землю са тринаестъ Краљева, 1,300,000 војника, пѣшака и коњаника; съ нечувенимъ самосилемъ и съ Турскомъ толикомъ војскомъ, колику твои јошти ни видѣли нису. Прѣ свега посѣти ћемо те у твомъ престолномъ граду Бечу, и тебе Польскога Краля и све твоје ортаке оружажаномъ рукомъ и војскомъ, палећи, плѣнећи, робећи, убијаюћи, грабећи, на праву пропасти твоје земље, и твоји поданици проганяти, тебе и твоје люде смртју, колико само измыслити у стану будемо страховитомъ, скончати, погубити и загушити,

Я ћу теби, кои у малой нѣкой земљи царствуешъ твоју Царевину и Краљвину скоро и насиљно отети, огњемъ попалити и

мачемъ предобити; ктому и Престолъ Римскіи съ нѣговомъ троеверстномъ круномъ и жезломъ погазити, побити и уничтожити Ово смо желили теби Царе Нѣмачкій, и теби Кралю Полскій, и свимъ вашимъ приверженикомъ обявити, и ове Ѵемо рѣчи домала у дѣйствіе претворити, и све ово даємо ти окусити, зато дакле по овоме преправляй се. Дато у нашемъ големомъ граду Стамболу, кои содержава: 1659 улица, 90 болница, 1000 явны топлица, 997 кладяза [студенаца], 120 торжишта, 115 стая за мазге, 480 свратишта за туђине, 1652 велике и мале школе, 1600 воденица, 4122 мунаре и джаміе. Овай великий и якій градъ заузима четири милѣ, и има на бедеми 560 кула. — Градъ су овай наши родители отъ Христіана отели, коихъ жене и дѣца на очи гледѣ бяху имъ загушена и посѣчена. Мы Ѵемо га у пркосъ и на поруганіе твое и свю Христіана на вѣки задержати. Дато ондѣ у 25 години нашега рођеня и 7 нашега моћнога владания. Моло Махомедъ.“

(Даница)

ИКОНОМЪ.

Често се многимъ Икономима и Землемѣлцима, кои ливаде притяжаваю или кои иначе са сеномъ много послы имаю, догађа, да имъ оно, а особито ако у време ко- ситбе многе кише падаю, и тако ако сено покисне, добро неизсушишесе, пакъ она- ко влажно упластисе или у наслоне и шупне спремисе, чисто ускисне, поплѣсне, покварисе, и за марву нездраво постане: зато нализимъ за добро, да овде наведемъ начинъ некогъ Иконома, именемъ Шат- тенманна, коимъ начиномъ онъ свое скоро покошено сено свагда отъ ужижаня и плѣсни предохранява, пакъ истый начинъ и многимъ другимъ препоручуе, да се съ нымъ ползују. Онъ сирѣчъ кадѣ бы годъ свое сено у шуппу скланяо или подъ ведримъ небомъ упласчишао, а особито ако сено покисло, пакъ ако се добро нѣ осушило; свагда є отприлике на єдину центу сена, 7. лотіј соли употребије, то єсть; центу сена

са 7 лоти соли посую, и посую или у шупу склоню, или гдји му драго упластіо. И заиста на овай начинъ никадѣ му нѣ сено побуњавило и поплѣснивило, него свагда добро и здраво за стоку было. Далѣ истый Шаттенманнъ по своемъ искусству и то препоручуји доказује, да є много већа хасна за ѕдногъ Иконома, кои марву держи, да на овай начинъ свое сено слаже, склана и пласти, ћро иначе велику штету претрпiti може, єдно сбогъ тога, што му сено поплѣсниви и кадѣ тако се поквари, да или све или полакъ бацьти мора; а друго, ако га као побуњано и покварено и небацы, него съ нымъ свою стоку узраани, то се ова лако може поболѣти и поскапати. Зато вели онъ, болѣ є съ малымъ трошкомъ много добыти, него са истымъ малымъ трошкомъ много изгубити и штетовати,

МАЧКЕ, И МАЙМУНЪ СУДІЯ (біровъ.)

Две мачке у єданъ ма опазе єдно парче сирца (шайта); зато ни єдна цело себи присвоити нѣ могла; да бы га дакле међу се бомъ поделиле, на двое га разломе; при чему учини се єдной мачки, да є у друге већій комадъ, неже ли што є нѣнъ. — Садъ почну се између себе препирати та- ко, да найпосле принуждене буду узети себи Судію; но кога? Никогъ нису за онай паръ нашле, него маймуна, кога за таковогъ садъ приморају се узети. — Овай пакъ судіомъ поставши чисто се у својој нарави промене, и мерећи парчета отъ сирца нађе, да є єдно теже отъ другога, тако заже- ли да бы обадва єдномѣрнима учинио; зато садъ одгризе мало отъ тежега парчета: но тако га є вешто одгризао, да є пре лакше бывше парче садъ теже постало; зато опетъ ђи не єднаке нашавши наново одгризе єд- но парченце и одъ овогъ другогъ парчета кое є теже постало; но тако згодно, да опетъ оно парче, кое є лакше было, саде теже постане; коя є парчета онъ све до- тле одгризао, садъ одъ єдногъ, садъ одъ другогъ, докле ђи найпосле тако сманјо нѣ, да џи є єдва ухватити могао. Мачке пакъ

гледаюћи, найпосле старја мачка ово май-
муново поступанје нје могла сносити, — не-
го продересе: — „Да проклете парнице!
Но садъ заиста уверена самъ о ономе, што
люди говоре! да је болѣ, да се парничари,
ма полакъ съ губиткомъ између себе порав-
наю и съ тиме помире, нежи ли да се по суду
повлаче и поравненіја траже.

Млад — — — ићъ.

ПРИМѢЧАНІЕ НА ИЗВѢСТИЕ

о

Србскоиъ Баллу.

Читамъ у 11. Числу С. Н. Новина год. 1844. о-
писиванї Србскогъ Балла, даногъ од' Младића ученогъ
реда у саали кодъ тигера — одъ Наода. — Пытава-
бы я Г. Наода, да ли је онъ оно писао, за изразити
благородно и похвално Младића намеренї, жарку к'
Роду любавъ топлымъ подранїну желяма, којомъ оду-
шевљени исто вечернѣ веселѣ дадоше, или је писао,
да овомъ приликомъ, ако и не найзгодніомъ, похвалио-
уздиже и обожава сне, одъ конъ самъ приватно зави-
си; аль конъ Младежъ исту ни словомъ ни дѣломъ у
предпријатіямъ подпомагали ни су? — Прво никако не-
обстае, што је Г. Наодъ онай трудъ, ону ревностъ,
ону найневинију Г. Акционера желю, којомъ баллъ да-
доше, вѣшто прећутао. А ако је друго (што му је изъ
речи разумѣти), то налазимъ за нуждно нѣшто примѣ-
ти, за показати свакоме, како рѣчи, како ли волю
Г. Наода, којомъ је писао, треба да прими. Нје была
друга Г. Акционера цѣљь, но съ миломъ Народносћу,
која имъ, као Србске Сыновма срце згрѣва, која је
сважи и подиже на видило изаћи, показиваюћи; како
је лепо свога нестыдитисе и са своимъ ди-
читисе. Истина, тако имъ лако нје было благородну-
ову цѣљь достићи; али при свемъ томъ сами у себе
уздавши се стварь су тако доворшили, да је свакомъ
участвуюћемъ Србину одъ умила срце занграло. —
Далѣ, вели Наодъ: „Осимъ неколико странне Господе,
присутствовала су на баллу сва наша отлична Госпо-
да, изузимаюћи Врховногъ школа наши Надзирателя.“
Изъ ових рѣчи видимъ, да трнъ у здраву ногу забада; *)
или валида друге Срблѣ, који су на дѣку и поносе

своме Роду, и конъ такођеръ изъ важнији, нама непо-
знаты причини, доћи ни су могли (као што је Г. Три-
фунацъ, при кр. Камери Секретарь; Г. Димитриј Јоан-
новичъ, при Мѣничномъ Праву Актуарин, и новонаи-
меноватый Кондентирацъ кодъ Народне Школске
Депутације; Г. Дамјановичъ, Г. Ігњатовичъ, (Сенатори),
и други) међу одличне неброн? — А „између Србски
Лѣпотица,“ вели онъ, „светлила је Племен. Г. Ана-
стасија одъ Нако, као сияњ алемъ међу драгимъ ка-
менемъ“ — Не, светлила је, него светлила бы бы-
ла, да насъ је чести удостоила, и као „Домаћи-
ца,“ по жељи свије Г. Акционера, наше увеселеніје
отворила. —

Баллъ је отворенъ са Србскимъ Маршомъ, со-
стојећиме изъ Србски Народни Пѣсама, гласова за
наше уво заиста найумилніј. Коло трипута се играло;
али съ вольомъ, душомъ и срцемъ, (осимъ неки Ср-
бала) само — само одъ Г. Акционера, и неколико Срб-
киња; ћербо су се по свой прилици друге присутствују-
ће наше Лепотице сбогъ тога у Коло ухватити и
Србски поиграти устрчавале, што су Нѣму неве-
ште, као што смо отъ нын и чули ове речи: „Ао ту-
жна, у коло да се ухватити, само да се осрамотити!“
говорити. — Заиста не само овде, но и на много дру-
ги мѣста, на жалость нашу, налазимо такви подрекломъ
Србкиња — кое се Кела као Кела стыде. — Овако
Наодъ не вели, и чисто ме у сумњу доводи, да је онъ
очевиднији нашегъ веселя сведокъ био. И зато је ве-
лимъ: што се добаръ гласъ разнео о Србскомъ Баллу,
тыцало се реда, тыцало се играна милогъ намъ Народ-
ногъ Кула, то никоме другомъ, но самимъ родолюби-
вимъ Г. Акционерима благодарити имамо. — Пытамъ
још Наода; зашто се туђимъ подписа именомъ? Ако
је истина: што је казао, зашто се стыдио, ако ли је
лајжъ, зашто лажна гласа?

У Пешти.

Божидаръ Живковичъ

на разсуждение) мысли да ће кодъ Почитаємы Чита-
теля себи уваженіе и заслугу придобити, ако Верхови-
ногъ Надзирателя непутно врећа; него то насъ јошть
тѣши да су кр. Верховнога Народни наши Школа Над-
зирателя чиста дѣла кодъ самога нашегъ Благоу-
тробногъ Монарха и Краља, не иначе и кодъ вы-
ши Властіј и вообще кодъ нашегъ Народа съ
похваломъ позната; дакле такове увредителне гнус-
ности свакиј ће, конъ Верховногъ нашегъ Школа
Надзирателя лично познае, заиста съ презреніемъ
и негодованіемъ отбацити, и надамо се у будущемъ
да ће и Србске Народне Новине, отъ уврежденија
већ једнупутъ престати,

И.

*) Неможемо се Браћо Срблји! довольно начудити,
да се башъ у Народнимъ Србскимъ Новинама,
нашъ похвале достойный кр. Верховный наши
Народни Школа Надзиратель све једнако предъ
Публикомъ нашомъ „која некако пеца и у-
нижава“ Такъ тимъ путемъ и названиј Г. Наодъ
(а шта Наодъ значи?) остављамо нашој милой Публици

КРАЙНСКА.

Кметійске инъ рукоільне Новице у № 5. о. г. саобщаваю слѣдуюїй дописъ изъ Плани-не одъ 24 Януара: „Синоћ око 8 сатій доћу у крчму къ црноме орлу три човека, одъ части, не башъ са-свимъ турски обучена, — и кадъ су насъ крайнски го-ворити чули, упuste се съ нама у разговоръ, и кажу намъ, да су Црногорци. Мы смо мыслили, да су тргов-ци. Еданъ одъ нын поради лепога и великога свогъ тѣлесногъ стаса, и поради дражестногъ облика особи-то намъ се допао, и посве є пріятно съ нама се раз-говарао. Пыталы смо га о црногорской трговини, о цр-ногорскимъ обычаямъ, производима и сеоскимъ вообще радњама и т. д. и заедно му мы наше Кметійске Новице у руке дадосмо. — — На сва пытана намъ є пріятно у Црногорскомъ-Краньцима-ласно разумливомъ езыку одговорio, и нась међу осталимъ такођеръ пытао, да ли' познаемо Г. Копитара на Ду-наву. После у већемъ разговору сазнали смо одъ ц. к. поште, тко є тай ленъ и пріятанъ човекъ био, кои намъ є ту честь учинио, съ нама се разговарати. А тко є био? — Био є милостивый и сваке чести до-стойный Господинъ Владыка, т. е. старовѣрный Епи-скопъ, кои има заедно државну гласть у Црной Гори. Было нась є срамъ, што инсмо Нѣг. Высокопреосв. нашему госту дужну честь одали; но пріятна бесѣда съ којомъ є послужио се, велѣни: „съ Богомъ Краи-ца!“ утѣшила нась є, и тада свакоме показала, кои може быти крайнскій езыкъ оговара, да нась за цѣло

исти Црногорци, премда изъ далеки краева долазе, да-ко разуму.“

(Срб. Београд. Нов.)

ТРГОВАЧКЕ ВѢСТИ.

Буръ, 11-огъ Фебр. по рим. — Трговина съ ра-номъ и овде и у Шопрону слаба є, и цена є у нечемъ пала. Последњегъ седничногъ ващара овако є стояла: лепа унгарска пшеница 3 фр. 36 кр. — 4 фр., лоша 3 фр. 24 кр. — 3 фр. 30 кр.; наполица 2 фр. 31 кр. — 3 фор.; ражъ 2 фор. 21 кр. — 2 фор. 30 кр.; ечамъ 1 фор. 45 кр. — 1 фор. 51 кр.; зобъ 1 фор. 36. — 1 фор. 39.; кукурузъ 2 фор. 6 кр. — 2 фор. 15 кр. вариво 3 фор. — 3 фор. 15 кр; бунгуръ 7 фор. — 7 фор. 15 кр.; пасуль 3 фор. 54 кр. — 4 фор. Б. Вр. По-јун. мер. Надати се бољој цени, како Дунавъ отво-рен и лађе пловиле буду.

Шопронъ 11-огъ Фебр. пр. — Јуче є 25,000 мѣр. жита по досадашњој цени за Бечъ купљено. Што се годъ овде налазећа се рана више троши, со-тимъ се све већма тражи и наручбине странаца най-болю намъ надежду дају. Овде су послови слаби, а це-на є слѣдуюћа: пшеница банатска 4 фор 24 кр. до 5 фор. 36 кр.; унгарска 3 фор. 15 кр. до 4 фор. 54 кр.; наполица 2 фор 54 кр. до 3 фор.; ражъ 2 фор. 48 кр. до 3 фор. 30 кр.; ечамъ 1 фор. 54 кр. до 2 фор. 21 кр. зобъ 1 фор. 45. кр. до 1 фор. 51 кр.; кукурузъ, ово-годишњи 2 фор. — 2 фор. 18 кр.; старый 2 фор. 48 кр. — 3 фор.

КНИЖЕВНО ОБЈАВЛЕНИЕ.

Втора Книга: Начатки Церковнаго Права Правосл. древне Вос-точне Церкве, коя и обширно Разсужденіе о Браку содержава, излази у Месецу Маю о. г. печатана, на изворномъ Славенскомъ, и на Латинскомъ езыку; коя се, како годъ и перва книга, по спущенной цѣни за сваку книгу отъ 2 фор. или на велињ папиру за 3 фор. серебра — ако се съ имен-ма заедно и новцы до 15 Маја 1844 на долуподписанога, или на овдашићга Книгопродавца Господ. Петра Стојновичъ пошалю — кодъ нихъ добити мо-же: поздніе остае цѣна, коя є пре тога објавленна.

У Новомсаду 6. Ферф 1844.

Евгемій Јовановичъ с. р

Сенаторъ.

Скоротеча излази у седмицы 2 путъ, Четверкомъ и Недельомъ; цена му є како за овдашић тако и за стра-не Предчисленике за поль године 4 фор. у сребру. Предчислитисе може на свакой ц. кр. Пошти, и у Пешти кодъ Издавателя, у Бедемской улицы (Waagel Gasse Nro. 349.) |

Издаватель Димитрій Јовановићъ.

У ПЕЧТИ словома Баймоловићъ.